

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 2. X

Tilleggsspørsmålnr.

Emne:

Oppskr. av: Jon O. Zundel-
(adresse): Sundet på RørosFylke: Det Trøndelag
Herad: Røros Landdogn
Bygdelag: Rørosdogn Kret
Gard: Sundet-moдре
G.nr. 37 Br.nr. 3.A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

Her i Røros Landdogn hvor forholdene og brukene er noksa jevne har bruksmåten vest liteden overalt og utmarksåtten har vært meget benyttet men er lidt eller lidt gått av bruk - eller vært som den dyptede jord er forbedret og utvidet - slik at det nu er ombrent slutt. Transporten av høyet foregikk på forskjellige måter. Kaldt man låe foregikk transporten med best. og drög - en slede med bræmmer. Et sådant lass skulle det være 9 store "kjemmer" som ble lagt tværs over sladen og tilslut. fastbundet med en høitang. Det manns sælle stakker bar man som regel sammen høyet med bjørsvolk. I en sådan bjørsvolk skulle det være 3 kjemmer som ble lagt på tværs over svolken. Træstammen på svolken ble som regel lagt over hodet, og hjelperen stod bestandig bak bilen.

Ombrent slik så en sådan bjørsvolk ut

til av de tykke kvistene i toppen

Som for nevnt bestod en højbør av 3 store Kjemmer. Et lass som kjørtes på drag om sommeren bestod av 3 svolk-bører og kaldtes såle. Et vinterlass inneholdt 3 a 4 sæter.

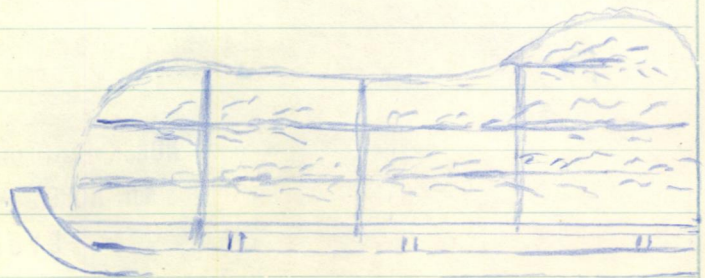
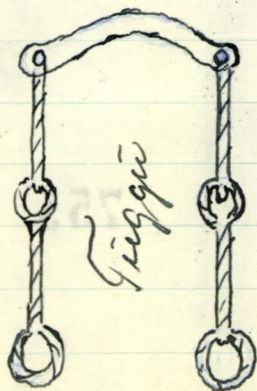
Som regel ble høyet kjørt heim på vinterføret. I eldre tider brukte man „busklass.“ Dette ble lesset på en almindelig „langslæ (slæde) med jernstenger under meiene.

Dette foregikk på den måte at man la 3 a 4 stenger tværs over slæen disse stenger måtte naturligvis være en del lengere enn bredden av slæen på enden av disse stenger la man sæ en buske på hver side av slæen for å få lasset bredere.

Derpå begynte man å legge på høy og trakk sammen til en passende høyde, så la man busker rundt lasset og bandt dette sammen med 3 reips.

Når dette var gjort trakk man vekk stengerne som man la tværs over slæen for man begynte å lasse på.

På forenden og bakenden bruktes en såkaldt „Tiggū“ og som festedes til slæen med vierenstenger

Brøksmåtten var som regel likedan både på større og mindre bruk.

De som ikke hadde best måtte som regel leie best for å frakte høyet heim.

På omstændige side ser man en "Tjuggu" og et bukklass slik som det skulle være. Forhøyningen på bakenden av lasset kalte man "Riutappen".

På enkelte steder der man ikke hadde slåttebø i nærheten brukte man å legge igjen en del høy som slåttefolk skulle ligge på, når de om sommeren kom å skulle slå.

Her over traktene brukte man å "pre" markslåtten d. v. s. man slo høst annet år. Man hadde da slåtten gitt inn i to felter som regelmessig ble slått hvert annet år. På denne måte fikk man en del "fyrne" i foret- (d. e. gress fra året før) som bevirket at foret krympet mindre inn i tørkingen, og man fikk være for.

Her var det ingen felleslåt. Hvert hadde slåtteguttene innen sin egen eiendomsgrense. Ble det mye snø ble veien som regel brøytet i fellesskap av de som hadde slått i samme trakt.